

Бердянський державний педагогічний університет
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

 Петровська К. В.

“20” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
підготовки здобувачів I рівня вищої освіти

СВ 03

СОЦІАЛЬНА РОБОТА В ПОЛІКУЛЬТУРНІЙ ГРОМАДІ

(назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

(назва освітньо-професійної програми)

Спеціалізація соціальна педагогіка

(назва спеціалізації)

Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

(назва факультету)

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна робота в полікультурній громаді» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота

(код і назва спеціальності)

Освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка»

Розробники:

Гуренко Ольга Іванівна, професор кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, доктор педагогічних наук;

Попова Анастасія Сергіївна, старший викладач кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук.

Робочу програму погоджено проектною групою освітньо-професійної програми «Соціальна робота та соціальна педагогіка» та схвалено на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти

від «20» серпня 2019 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
соціальної роботи та інклюзивної освіти

 (підпис)

(Петровська К. В.)
(прізвище та ініціали)

Гарант освітньо-професійної програми

 (підпис)

(Тургенєва А. О.)
(прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань <u>23 Соціальна робота</u> (шифр і назва)	Обов'язкова / <u>за вибором</u>	
	Спеціальність <u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва)		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма «Соціальна робота та соціальна педагогіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 8		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 120		Семестр	
Мова навчання: українська		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 4	Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>	24	8
		Практичні, семінарські	
		20	4
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		76	108
		Індивідуальні завдання: 11,4	
Вид контролю: Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 44/76 (37%/ 63%).

для заочної форми навчання – 12/108 (10%/90%).

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Соціальна робота в полікультурній громаді» є сприяння становленню полікультурної компетентності майбутніх соціальних працівників шляхом формування у них системи здатностей до здійснення соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності в полікультурному середовищі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

1. Ознайомлення здобувачів вищої освіти з полікультурністю, її різними проявами та проблемами; особливостями соціальної та соціально-педагогічної роботи в полікультурному суспільстві.

2. Оволодіння методами, прийомами та засобами здійснення соціальної та соціально-педагогічної роботи в умовах багатокультурної громади.

3. Опанування методикою організації соціально-виховного процесу в полікультурному освітньому середовищі закладів освіти різних типів.

4. Включення здобувачів вищої освіти у різні аспекти практичної соціально-педагогічної діяльності полікультурного спрямування за допомогою участі в рольових, ділових іграх, тренінгах тощо;

5. Організація та залучення здобувачів вищої освіти до пошукової діяльності через розробку соціально-педагогічних проектів, участь у роботі «консиліумів», науково-практичних семінарів.

6. Виховання в майбутніх соціальних працівників толерантності до представників різних культур.

7. Розвиток позитивного соціального потенціалу: соціального інтересу, соціальної чутливості, соціальної уяви; здатності до емпатії, співчуття, співпереживання.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

№ з/п	Програмні компетентності	Компетентності	Програмні результати навчання
1.	ЗК-7	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР-4 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.
2.	ФК-4	Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, гендерних, етнічних та інших особливостей	ПР-6 Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання.

2. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Проблеми полікультурності і міграції в сучасному світі.

Сутність поняття «глобалізація». Глобалізаційні процеси та їх вплив на культуру. Ціннісні орієнтири сучасного полікультурного суспільства. Тенденції розвитку українського полікультурного соціуму в умовах глобалізації. Релігійна багатоманітність України та світу та її соціальне значення. Особливості міської та сільської культури. Запровадження полікультурної освіти в Україні.

Тема 2. Міграція і проблеми соціально-педагогічної роботи у контексті полікультурності.

Зміст понять міграція, соціальна міграція, трудова міграція населення. Типологія міграцій. Передумови і тенденції міграційних процесів в Україні і світі. Характеристика поняття мігрант. Класифікація мігрантів. Характеристика міграційної політики України та її етапи. Теоретичні та аналітичні підходи до пояснення міграцій.

Тема 3. Етнічна толерантність та культура міжнаціонального спілкування

Самовизначення особистості у полікультурному просторі. Проекти глобальної етики: головні цінності, нормативні вимоги та проблеми. Етнічна толерантність: сутність, принципи, методи дослідження. Формування етнічної ідентичності особистості. Вивчення етнічних стереотипів та упереджень. Соціально-педагогічна робота з виховання культури міжнаціонального спілкування дітей та молоді.

Тема 4. Ксенофобія, расизм і нетерпимість як явища сучасного суспільного життя та їх прояви

Загальна характеристика ксенофобії як суспільного явища. Громадська думка українського суспільства та європейської спільноти щодо дискримінації. Прояви ксенофобії в Україні на прикладі мови ворожнечі. Прояви ксенофобії в Україні на прикладі злочинів на ґрунті ненависті. Нетолерантна діяльність та організації в Україні. Приклади протидії расизму та ксенофобії в Україні

Тема 5. Міжнародне право у боротьбі з дискримінацією

Універсальні міжнародно-правові антидискримінаційні механізми. Інституціональні універсальні антидискримінаційні механізми. Європейська (регіональна) антидискримінаційна система. Дискримінація як злочин: становлення концепції міжнародного та національного кримінального антидискримінаційного права.

Тема 6. Соціально-педагогічна робота в полікультурному освітньому просторі закладу освіти.

Особливості соціально-педагогічної роботи в закладі освіти. Полікультурний простір закладу освіти як виховне середовище юного покоління.

Полікультурне виховання дітей дошкільного віку. Зміст роботи соціального педагога в полікультурному просторі закладу загальної середньої освіти.

Тема 7. Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурній громаді.

Сутність соціально-педагогічної роботи в громаді. Особливості полікультурної роботи в соціальних службах. Методика розробки культурно-дозвілєвого заходу на полікультурну тематику.

Сутність та структура технологій соціально-педагогічної роботи в полікультурному середовищі. Застосування тренінгових технологій у забезпеченні конструктивної комунікації в полікультурному просторі. Технологія розробки й реалізації соціального полікультурного проекту. Роль рекламно-інформаційних технологій у полікультурній просвіті населення.

Тема 8. Кращі практики з розвитку полікультурності у контексті інтеграційної політики розвинених країн світу.

Напрями та інструменти міграційної політики розвинених країн. Основні положення інтеграційної політики країн-членів ЄС. Програми підтримки розвитку полікультурності на міжнародному, національному і регіональному рівнях. Державні і недержавні програми підтримки представників різних культур у Швеції. Програма інтеграції представників різних культур у США. Проблемні питання інтеграції представників різних країн у країни, що приймають міграційні потоки.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с.р.	л		п	лаб.	інд.	С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Проблеми полікультурності і міграції в сучасному світі												
1.1. Полікультурне суспільство в епоху глобалізації	8	2	-			6	8	2	-			6
1.2. Особливості розвитку сучасного українського етнокультурного простору в умовах глобалізації сучасного полікультурного світу	7	2	2			3	7	-	-			7
Разом за темою 1	15	4	2			9	15	2	-			13
Тема 2. Міграція і проблеми соціально-педагогічної роботи у контексті полікультурності												
2.1. Міграційні процеси в Україні і світі	7	2	2			3	7	-	-			7
2.2. Мігрант як об'єкт соціальної роботи	8	-	-			8	8	-	-			8
Разом за темою 2	15	2	2			11	15	-	-			15
Тема 3. Етнічна толерантність та культура міжнаціонального спілкування												
3.1. – 3.2. Глобальна етика у полікультурному суспільстві	15	4	2			9	15	-	-			15
Разом за темою 3	15	4	2			9	15	-	-			15
Тема 4. Ксенофобія, расизм і нетерпимість як явища сучасного суспільного життя та їх прояви												
4.1. - 4.2. Ксенофобія та расизм та нетерпимість в полікультурному суспільстві	15	2	4			9	15	-	-			15
Разом за темою 4	15	2	4			9	15	-	-			15
Тема 5. Міжнародне право у боротьбі з дискримінацією												
5.1. – 5.2. Правова заборона дискримінації та її основних проявів	15	2	2			11	15	2	-			13
Разом за темою 5	15	2	2			11	15	2	-			13
Тема 6. Соціально-педагогічна робота в полікультурному освітньому просторі закладу освіти												
6.1. – 6.2. Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурному освітньому просторі	15	2	4			9	15	2	2			11

навчального закладу												
Разом за темою 6	15	2	4			9	15	2	2			11
Тема 7. Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурній громаді												
7.1. Соціально-педагогічна робота полікультурного спрямування у громаді	7	4	2			1	7	2	2			3
7.2. Сучасні технології супроводу полікультурної просвіти населення	8	-	-			8	8	-	-			8
Разом за темою 7	15	4	2			9	15	2	2			11
Тема 8. Кращі практики з розвитку полікультурності у контексті інтеграційної політики розвинених країн світу												
8.1.- 8.2. Інтеграційна політика у полікультурному суспільстві	15	4	2			9	15	-	-			15
Разом за темою 8	15	4	2			9		-	-			15
Усього годин	120	24	20			76	120	8	4			108

5. Теми лекцій

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2	4	2
1	Проблеми полікультурності і міграції в сучасному світі	4	2
1.1	Полікультурне суспільство в епоху глобалізації 1. Сутність поняття «глобалізація». 2. Глобалізаційні процеси та їх вплив на культуру. 3. Ціннісні орієнтири сучасного полікультурного суспільства. 4. Тенденції розвитку українського полікультурного соціуму в умовах глобалізації.	2	2
1.2.	Особливості розвитку сучасного українського етнокультурного простору в умовах глобалізації сучасного полікультурного світу 1. Етнокультура як феномен етнічного буття народу та сфера дослідження. 2. Етнокультурні регіони України та фактори їх формування. 3. Типологія субетносів українців. . 4. Специфіка етнокультурної маргінальності у сучасній Україні. 5. Політика у сфері етнокультурного розвитку як один із магістральних напрямів діяльності держави у контексті становлення громадянського суспільства та визначення Україною курсу на європейську інтеграцію.	2	-
2.	Міграція і проблеми соціально-педагогічної роботи у контексті полікультурності	2	-
2.1.	Міграційні процеси в Україні і світі 1. Зміст понять міграція, соціальна міграція, трудова міграція населення. 2. Типологія міграцій і класифікація мігрантів. 3. Передумови і тенденції міграційних процесів в Україні і світі.	2	-
3.	Етнічна толерантність та культура міжнаціонального спілкування	4	-
3.1.- 3.2.	Глобальна етика у полікультурному суспільстві 1. Самовизначення особистості у полікультурному просторі. 2. Проекти глобальної етики: головні цінності, нормативні вимоги та проблеми. 3. Етнічна толерантність: сутність, принципи, методи дослідження. 4. Формування етнічної ідентичності особистості. 5. Вивчення етнічних стереотипів та упереджень. 6. Соціально-педагогічна робота з виховання культури	4	-

	міжнаціонального спілкування дітей та молоді.		
4.	<i>Ксенофобія, расизм і нетерпимість як явища сучасного суспільного життя та їх прояви</i>	2	-
4.1.- 4.2.	Ксенофобія та расизм та нетерпимість в полікультурному суспільстві 1. Загальна характеристика ксенофобії як суспільного явища. 2. Громадська думка українського суспільства та європейської спільноти щодо дискримінації. 3. Прояви ксенофобії в Україні на прикладі мови ворожнечі. 4. Прояви ксенофобії в Україні на прикладі злочинів на ґрунті ненависті. 5. Нетолерантна діяльність та організації в Україні. 6. Приклади протидії расизму та ксенофобії в Україні.	2	-
5.	<i>Міжнародне право у боротьбі з дискримінацією</i>	2	2
5.1.- 5.2.	Правова заборона дискримінації та її основних проявів 1. Універсальні міжнародно-правові антидискримінаційні механізми. 2. Інституціональні універсальні антидискримінаційні механізми. 3. Європейська (регіональна) антидискримінаційна система. 4. Дискримінація як злочин: становлення концепції міжнародного та національного кримінального антидискримінаційного права.	2	2
6.	<i>Соціально-педагогічна робота в полікультурному освітньому просторі закладу освіти</i>	2	2
6.1.- 6.2.	Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурному освітньому просторі закладу освіти 1. Полікультурний простір закладу освіти як виховне середовище юного покоління. 2. Полікультурне виховання дітей дошкільного віку. 3. Зміст роботи соціального педагога в полікультурному просторі закладу загальної середньої освіти.	2	2
7.	<i>Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурній громаді</i>	4	2
7.1.	Соціально-педагогічна робота полікультурного спрямування у громаді 1. Сутність соціально-педагогічної роботи в громаді. 2. Особливості полікультурної роботи в соціальних службах. 3. Методика розробки культурно-дозвілєвого заходу на полікультурну тематику.	4	2
8.	<i>Кращі практики з розвитку полікультурності у контексті інтеграційної політики розвинених країн світу</i>	4	-
8.1.-	Інтеграційна політика у полікультурному суспільстві	4	-

8.2.	<p>1. Напрями та інструменти міграційної політики розвинених країн.</p> <p>2. Основні положення інтеграційної політики країн-членів ЄС.</p> <p>3. Програми підтримки розвитку полікультурності на міжнародному, національному і регіональному рівнях.</p> <p>4. Державні і недержавні програми підтримки представників різних культур у Швеції.</p> <p>5. Програма інтеграції представників різних культур у США. Проблемні питання інтеграції представників різних культур у країни, що приймають міграційні потоки.</p>		
Усього		24	8

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1	<i>Проблеми полікультурності і міграції в сучасному світі</i>	2	-
1.2.	<p>Культурна поліфонія сучасної України</p> <p>1. Соціально-педагогічна діяльність релігійних організацій в Україні.</p> <p>2. Реалізація гендерної політики в Україні.</p> <p>3. Вплив культурних стереотипів на соціально-педагогічну діяльність в сільській та міській місцевості.</p>	2	-
2.	<i>Міграція і проблеми соціально-педагогічної роботи у контексті полікультурності</i>	2	-
2.1.- 2.2.	<p>Соціально-психологічні особливості мігрантами як об'єкта соціальної роботи.</p> <p>1. Класифікація мігрантів і категорії мігрантів у соціальній роботі.</p> <p>2. Характеристика соціально-психологічних особливостей різних категорій мігрантів:</p> <p>– Трудові мігранти;</p> <p>– Діти трудових мігрантів;</p> <p>– Жінки-мігрантки;</p> <p>– Нелегальні мігранти.</p> <p>3. Характеристика основних проблем і потреб мігрантів різних категорій.</p>	2	-
3.	<i>Етнічна толерантність та культура міжнаціонального спілкування</i>	2	-
3.1.	<p>Міжкультурне спілкування</p> <p>1. Етнічна «картина світу» у фольклорі.</p> <p>2. Етнічні стереотипи й упередження.</p> <p>3. Культурний асимілятор.</p>	2	-
4.	<i>Ксенофобія, расизм і нетерпимість як явища сучасного</i>	4	-

<i>суспільного життя та їх прояви</i>			
4.1.	Пошук ідентичності та взаємодія культур: етичні аспекти 1. «Свої» та «чужі» у культурній взаємодії. 2. Способи подолання агресії з точки зору сучасної етики. 3. Золоте правило моралі як засада універсального етичного принципу «З кожною людиною слід поводитися по-людськи». 4. Ненасилля та повага до всього живого як фундаментальні етичні принципи. 5. Справедливість, толерантність, правдивість, рівноправ'я як умова взаємодії у полікультурному світі.	4	-
5.	Міжнародне право у боротьбі з дискримінацією	2	-
5.1.	Дискримінація та механізми її попередження 1. Універсальні та європейські міжнародно-правові та інституціональні антидискримінаційні механізми. 2. Поняття міжнародного злочину, характеристика міжнародних дискримінаційних злочинів. 3. Поняття злочину ненависті («hate crime») та кримінальна відповідальність за злочин ненависті в Україні та світі.	2	-
6.	Соціально-педагогічна робота в полікультурному освітньому просторі закладу освіти	4	2
6.1.	Діяльність соціального педагога з полікультурного виховання дітей дошкільного та шкільного віку 1. Соціально-педагогічні умови полікультурного виховання дітей дошкільного та шкільного віку. 2. Методика полікультурного виховання дітей та молоді.	2	2
6.2.	Особливості полікультурної просвіти населення 1. Презентація соціально-педагогічних проектів на полікультурну тематику. 2. Виготовлення соціальної реклами.	2	-
7.	Особливості соціально-педагогічної роботи в полікультурній громаді	2	2
7.1.	Громада як осередок соціально-педагогічної роботи полікультурного спрямування 1. Виконання тренінгових вправ «Громадянин», «Потреби-проблеми». 2. Розв'язання проблемних ситуацій.	2	2
8.	Країні практики з розвитку полікультурності у контексті інтеграційної політики розвинених країн світу	2	-
8.1.	Моделі інтеграції представників різних культур : світовий досвід 1. Напрями та інструменти інтеграційної політики розвинених країн. 2. Основні положення інтеграційної політики країн-членів ЄС.	2	-

	3. Програми підтримки представників різних культур на міжнародному, національному і регіональному рівнях. 4. Державні і недержавні програми підтримки представників різних культур.		
Усього		20	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	2		
1.	Формування поліетнічного складу українського суспільства 1. Етнічність як соціальний феномен, її дослідження у науковій літературі. 2. Структура та функції етнонаціональної сфери. 3. Витоки етнічної різноманітності українського соціуму. 4. Етнічні корені української нації та її консолідація. 5. Вплив історичних подій на сучасні міжетнічні та міжнаціональні стосунки.	9	13
2.	Поліконфесійність України 1. Християнські організації України. 2. Етноконфесійні організації України. 3. Новітня релігійність на конфесійній мапі України. 4. Роль релігії у житті сучасної людини. 5. Вплив релігійно-церковних організацій на суспільно-культурні процеси в Україні.	11	15
3.	Нетолерантна діяльність та організації в Україні 1. Поняття мови ворожнечі та її розповсюдженість в українських ЗМІ. 2. Нетолерантна діяльність в Україні на прикладі різноманітних організацій ультраправого спрямування. 3. Аналіз всеукраїнської соціальної кампанії «Колір шкіри не має значення!» у рамках проекту «Ініціатива розмаїття» Міжнародної організації із міграції. 4. Розгляд інформаційного порталу xenodocuments.org.ua як прикладу поширення толерантності в суспільстві.	9	15
4.	Ксенофобія, расизм і нетерпимість як явища сучасного суспільного життя та їх прояви 1. Ефективна система антидискримінаційного права на прикладі конкретної країни.	9	15
5.	Міжнародне право у боротьбі з дискримінацією 1. Механізми захисту прав представників різних культур на міжнародному і національному рівнях. 2. Роль державних і недержавних організацій у	11	13

	контексті захисту прав представників різних культур.		
6.	<p>Соціально-педагогічна робота в полікультурному освітньому просторі закладу освіти</p> <p>Формування громадянської ідентичності особистості в багатокультурному регіоні</p> <p>1. Сутність регіональної культури.</p> <p>2. Етнокультурні традиції національних спільнот українського Північного Приазов'я (на прикладі греків, німців та болгар):</p> <ul style="list-style-type: none"> • етнодемографічна ситуація на території українського Північного Приазов'я; • характер поселень, забудови, дворів, житла та домашнього інтер'єру; • самобутність народного костюма; • народна кухня і традиційні страви греків, болгар та німців українського Північного Приазов'я; • усна народна творчість; • народна іграшка; • народні ігри; • родинні свята й обряди; • календар народних свят національних груп українського Північного Приазов'я. 	9	11
7.	<p>Полікультурна компетентність майбутнього соціального працівника</p> <p>1. Сутність та структура полікультурної компетентності майбутнього соціального працівника.</p> <p>2. Вивчення рівня сформованості полікультурної компетентності майбутнього соціального працівника: критерії, показники визначення, діагностичний інструментарій.</p> <p>3. Шляхи формування полікультурної компетентності майбутнього соціального працівника в умовах ЗВО.</p>	9	11
8.	<p>Кращі практики з розвитку полікультурності у контексті інтеграційної політики розвинених країн світу</p> <p>1. Програми інтеграції представників різних культур в Європі.</p> <p>2. Програми інтеграції представників різних культур в США та Канаді;</p> <p>3. Програми інтеграції представників різних культур в Україні.</p>	9	15
Усього		76	108

8. Індивідуальні завдання

1. Написати есе на тему: «Вплив глобалізації на багатоманітність культур у світі»
2. Підготувати словник основних термінів за темою (перелік назв релігій, релігійних течій тощо) у вигляді таблиці:

Термін	Визначення

3. Проаналізувати «Декларацію світового етосу» та визначити її вплив на правила спілкування з представниками різних культур (у вигляді есе).
4. Провести соціологічне дослідження «Прояви ксенофобії в молодіжному середовищі» серед здобувачів вищої освіти різних спеціальностей (факультетів) університету.
5. «Мова ворожнечі у ЗМІ» – проаналізувати популярні друковані засоби масової інформації (зокрема, для зручності та доступу матеріалів пропонується аналіз саме онлайн-сторінок друкованих видань, наприклад: www.segodnya.ua, www.focus.ua, www.gazeta.ua, www.kp.ua) та відшукати такий приклад нетолерантної діяльності у засобах масової інформації як мова ворожнечі.
6. Розробити заняття/ захід з формування толерантності до представників різних культур для учнів молодшої/середньої/старої школи.
7. Розробити сценарій міського заходу з формування толерантності до представників різних.
8. Підготувати презентацію за тематикою самостійної роботи (питання на вибір).

9. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, лекція, семінари бесіда, наочні: (ілюстрування, ілюстрування за допомогою електронного опорного конспекту), практичні: (вправи, самостійне дослідження, сторітеллінг, гейміфікація, тренінг); методи стимулювання навчальної діяльності (метод навчальної дискусії, метод пізнавальних ігор, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю, метод тестового контролю)

10. Засоби оцінювання

Усне індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, аналітичні звіти, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень тощо.

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі ВО

Поточне тестування та самостійна робота								Середнє арифметичне за поточну роботу (максимально 50 балів)	Залік	Сума
Тема 1		Тема 2		Тема 3		Тема 4				
1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	3.2	4.1.	4.2	50	100	
25		25		25		25				
Тема 5		Тема 6		Тема 7		Тема 8				
5.1	5.2	6.1	6.2	7.1	7.2	8.1	8.2			
25		25		25		25				

Система нарахування рейтингових балів (поточний контроль¹)

№	Вид робіт за темами	Бали рейтингу (денна форма)	Бали рейтингу (заочна форма)
Тема 1.			
1.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
1.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
1.3.	Виконання самостійної роботи до теми 1: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними;	0 – 5	0 – 10
1.4.	Виконання ІНДЗ до теми 1: - Есе.	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 1		25 балів	
Тема 2			
2.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
2.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
2.3.	Виконання самостійної роботи до теми 2: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
2.4.	Виконання ІНДЗ до теми 2: - Словник термінів; - Заповнити таблицю (спільні/відмінні ознаки)	0 – 15 0 – 5 0 – 10	0 – 15 0 – 5 0 – 10
Максимум за тему 2		25 балів	
Тема 3			
3.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
3.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
3.3.	Виконання самостійної роботи до теми 3: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 - 5	0 - 10
3.4.	Виконання ІНДЗ до теми 3: - Підготовка та участь у практичних вправах; - Заповнення таблиці; - Аналітична довідка	0 – 15 0 -5 0 -5 0 -5	0 – 15 0 -5 0 -5 0 -5
Максимум за тему 3		25 балів	
Тема 4			
4.1.	Відповідь на семінарському занятті (4 години)	0 – 10 (5+5)	-
4.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-
4.3.	Виконання самостійної роботи до теми 4: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
4.4.	Виконання ІНДЗ до теми 4: • Аналітична довідка (2)	0 – 10 0 – 5+ 0 – 5	0 – 15 0 – 7+ 0 – 8
Максимум за тему 4		25 балів	
Тема 5			
5.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 - 5	-
5.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 - 2	-

¹ Детальний розподіл балів та критерії оцінювання до кожного виду робіт представлені у «Системі оцінювання» та розміщені на електронній платформі підтримки навчання Moodle БДПУ

5.3.	Виконання самостійної роботи до теми 5: • Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
5.4.	Виконання ІНДЗ до теми 5: • Соціологічне дослідження	0 – 15	0 – 15
Максимум за тему 5		25 балів	
Тема 6			
6.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	0 – 5
6.2.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
6.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
6.3.	Виконання самостійної роботи до теми 6: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 10
6.4.	Виконання ІНДЗ до теми 6: - Підготовка та участь у практичних вправах; - Таблиця	0 – 10 0 – 5 0 – 5	0 – 10 0 – 5 0 – 5
Максимум за тему 6		25 балів	
Тема 7			
7.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	0 – 5
7.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	0 – 2
7.3.	Виконання самостійної роботи до теми 7: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 5	0 – 5
7.4.	Виконання ІНДЗ до теми 7: - Підготовка та участь у практичних вправах; - Вирішення кейсів; - Сценарій	0 – 15 0 – 5 0 – 5 0 – 5	0 – 15 0 – 5 0 – 5 0 – 5
Максимум за тему 7		25 балів	
Тема 8			
8.1.	Відповідь на семінарському занятті (2 години)	0 – 5	-
8.2.	Доповнення на семінарському занятті	0 – 2	-
8.3.	Виконання самостійної роботи до теми 8: - Підготовка додаткових питань та опитування за ними.	0 – 10	0 – 10
8.4.	Виконання ІНДЗ до теми 8: - Презентація.	0 – 10	0 – 15
Максимум за тему 8		25 балів	

За підсумками навчання за один семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів (50 балів² – поточне оцінювання + 50 балів – контрольне оцінювання (залік).

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$m = \frac{3K_1 + 3K_2 + 3K_3 + 3K_4}{n} + 50 = 100$$

де m – кількість набраних балів за вивчений курс;
 n – кількість залікових кредитів;
 50 балів – екзамен або залік.

² Мінімальний допуск до заліку здобувача можливий за умови набрання ним 35 балів за виконані роботи протягом семестру.

Загальна кількість балів за вивчений курс обчислюється таким чином: підраховується кількість балів, набраних під час поточного контролю за всіма заліковими кредитами, та ділиться на загальну кількість кредитів (визначається середній арифметичний бал). Потім до отриманого показника додаються бали, набрані під час заліку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності		Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
78-89	B	
65-77	C	
58-64	D	
50-57	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Соціальна робота в полікультурній громаді» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання.
2. Навчальні мультимедійні презентації.

13. Рекомендована література

Базова:

1. Бех І. Програма українського патріотичного виховання дітей та учнівської молоді / І. Бех, К. Чорна. Київ, 2014. 29 с.
2. Гуренко О. І. Соціально-педагогічна робота в полікультурному суспільстві: навч. посіб. для студентів ВНЗ / за ред. проф. К. О. Баханова. Донецьк: Ландон-XXI, 2014. 480 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери. 2-ге видання/ За заг. ред. І.Д.Зверєвої. Київ, Сімферополь : Універсум, 2013. 536 с.
4. Кажміркевич П. Інтеграція мігрантів в Україні. Оцінка стану та потреб. Неофіційний документ / Пьотр Кажміркевич. Варшава, 2011. URL: <http://www.osce.org/uk/odihr/81761>
5. Капська А. Й., Олексюк Н. С., Калаур С. М., Фалинська З. З. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями: [посібник]. Тернопіль : Астон, 2010. 304 с.
6. Логвиненко Т. О. Технології соціально-педагогічної роботи з різними категоріями дорослого населення : курс лекцій / Т. О. Логвиненко, Н. В. Гордієнко. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2012. 312 с.

7. Людина у полікультурному суспільстві: [навчально-методичний посібник для викладачів вищих навчальних закладів з курсу за вибором для студентів соціогуманітарних спеціальностей] / [Пометун О. І., Султанова Л. Ю. та ін.]. К. : «Інжиніринг», 2010. 248 с.
8. Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства: навч. посіб. для студ. ВНЗ / К. О. Баханов, С. С. Баханова, Є. В. Більченко, В. О. Венгерська, П. В. Вербицька, П. І. Кендзьор, І. А. Костюк, С. О. Терно / за заг. ред. К. О. Баханова. Л. : ЗУКЦ, 2012. 164 с.
9. Соціальна педагогіка: [підручник] / За ред. А. Й. Капської. К. : Центр учбової літератури, 2011. 488 с.
10. Національна доктрина розвитку освіти на 2012 – 2021 р.р. / ВРУ від 25.03.2013 № 344/2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

Допоміжна:

1. Все про соціальну роботу (Навчально-енциклопедичний словник– довідник) / За наук. ред В.М. Пічі. Львів : «Новий Світ 2000», 2013. 616 с.
2. Гевчук Н. С. Організація виховної роботи з дітьми трудових мігрантів в умовах загальноосвітнього навчального закладу : навч.-метод. посібник / [за ред. проф. Р.Х. Вайноли]. Кам'янець- Подільський, 2011. 121 с.
3. Генеральна Асамблея ООН «Загальна декларація прав людини» від 10 грудня 1948 року (Док. ООН/PES/217 А) URL: <http://kr-admin.gov.ua/mol/molod/2.pdf>, Ст. 22, 25.
4. Головатий М. Соціальна політика і соціальна робота : термінол.-понят. словн / М. Ф. Головатий, М. Б. Панасюк. К. : МАУП, 2005. 560 с.
5. Жити разом у рівності й гідності. Біла книга міжкультурного діалогу / Рада Європи, Комітет міністрів. К. : Оранта: ЦР Демократія через культури, 2010. 48 с.
6. Каллас К. Политика в сфере интеграции и меры по ее применению. Исследования удачной практики применения на примере Швеции, Дании и Великобритании / Кристина Каллас, Кристьян Калдур. Тарту, 2007. 75 с.
7. Конституція України. *Верховна рада України*: веб-сайт URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
8. Малиновська О. А. Трудова міграція: соціальні наслідки та шляхи реагування / О. А. Малиновська. К. : НІСД, 2011. 40 с.
9. Міграційний профіль України: 2015–2019 URL: http://dmsu.gov.ua/images/files/pr2014_1.pdf
10. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради УРСР № 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_042, Ст. 9, 11, 12
11. Психологія міграції : навч. посіб. / М. М. Слюсаревський, О. Є. Блинова ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т соціальної та політичної психології. Кіровоград : ТОВ «ІмексЛТД», 2013. 244 с.
12. Релігійна багатоманітність та міжкультурна освіта: [посібник для школи] / за заг. ред. Джона Кіста. – Львів : ЗУКЦ, 2008. 160 с.
13. Соціально-педагогічна та психологічна робота з дітьми трудових мігрантів: Навч-метод. посіб. / За ред. К. Б. Левченко, І. М. Трубавіної, І. І. Цушка. К.: ФОП «Чальцев», 2008. 384 с.

14. Соціально-психологічні проблеми виховання дітей в дистантних сім'ях і методично-теоретичні засади підготовки спеціалістів до роботи з ними : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Чернівці, 30-31 жовтня 2008 р.) / Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. Чернівці : Технодрук, 2008. 176 с.

15. Social Work with Marginalized Persons in the Local Community – the experiences of Poland and Norway / Ed. Luszczynska, L. Peidan. Warsaw : Academy of Special Education, 2011. 171 p.

14. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека БДПУ <http://edu.bdpu.org>
2. Сайт БДПУ <http://bdpu.org>
3. Медіатека ФДССО.